

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk

Et tillegg til rammeverk for grunnleggende ferdigheter.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 25.11.2015

Innhold

1 Innledning

2 Rammeverk for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk

- Hva er grunnleggende ferdigheter i tegnspråk i Kunnskapsløftet?
- Hva er Rammeverk for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk?
- Hvordan skal Rammeverk for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk brukes?
- Definisjon av sentrale begreper

3 Muntlige ferdigheter som grunnleggende ferdighet i tegnspråk

- Ferdighetsområder i muntlige ferdigheter i tegnspråk
- Hvordan utvikles muntlige ferdigheter?

4 Å kunne avlese tegnspråktekst som grunnleggende ferdighet

- Ferdighetsområder i å kunne avlese tegnspråktekst
- Hvordan utvikles ferdigheten?

5 Å kunne produsere tegnspråktekst som grunnleggende ferdighet

- Ferdighetsområder i å kunne produsere tegnspråktekst
- Hvordan utvikles ferdigheten?

1 Innledning

Utdanningsdirektoratet har utviklet et rammeverk for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk. Rammeverket for tegnspråk er et tillegg til rammeverket for hørende, og dekker muntlige ferdigheter, avlesing og produksjon av tegnspråktekst.

Rammeverket definerer de tre ferdighetene og beskriver progresjonen gjennom fem nivåer. De grunnleggende ferdighetene i tegnspråk er integrert i kompetansemålene i læreplanene for hørselshemmede på premissene til det enkelte faget.

Rammeverket skal først og fremst brukes av læreplangrupper som skal utvikle og revidere læreplaner, men det kan også brukes av lærere som en nyttig kilde til informasjon om hva tegnspråk er og hvordan det utvikler seg.

2 Rammeverk for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk

Utdanningsdirektoratet har utviklet et rammeverk for de fem grunnleggende ferdighetene digitale ferdigheter, muntlige ferdigheter, å kunne lese, å kunne regne og å kunne skrive. På bakgrunn av opplæringsloven § 2-6 er det utviklet et tillegg for tegnspråk som dekker de grunnleggende ferdighetene muntlige ferdigheter i tegnspråk, å kunne avlese tegnspråktekst og å kunne produsere tegnspråktekst.

Norsk tegnspråk er et visuelt-gestuet språk som er utviklet av døvesamfunnet i Norge. Språket betegnes som visuelt fordi det mottas gjennom synet og fungerer uavhengig av lyd. Det betegnes som gestuet fordi det utføres med bevegelser av hender, øyne, ansikt, øyenbryn, munn, hode og kropp. Norsk tegnspråk har geografiske og sosiale varianter, og det utvikler seg over tid og på ulike arenaer der det er flere tegnspråkbrukere.

Hva er grunnleggende ferdigheter i tegnspråk i Kunnskapsløftet?

I Kunnskapsløftet er det definert fem ferdigheter som utgjør grunnleggende forutsetninger for læring og utvikling i skole, arbeid og samfunnsliv. For at elever som får opplæring i og på tegnspråk skal få samme forutsetninger for læring og utvikling, er det definert tre grunnleggende ferdigheter i tegnspråk. For tegnspråkbrukere er grunnleggende ferdigheter også i tegnspråk avgjørende for læring i alle fag og samtidig en forutsetning for at elevene skal kunne vise sin kompetanse.

Til opplæringsloven § 2-6 er det utarbeidet egne læreplaner i fagene norsk tegnspråk, norsk for hørselshemmede, engelsk for hørselshemmede og drama og rytmikk. I hver læreplan er det en beskrivelse av hvordan grunnleggende ferdigheter i tegnspråk skal bidra til å utvikle elevenes kompetanse i faget, og hvordan disse ferdighetene er en del av denne kompetansen.

De grunnleggende ferdighetene i tegnspråk er integrert i kompetansemålene i læreplanene på premissene til det enkelte faget. Ferdighetene i tegnspråk vil være uttrykt på ulik måte og i varierende grad i det enkelte faget, avhengig av hvordan ferdighetene blir forstått, og hvilken funksjon de har som en del av kompetansen i faget. Hørselshemmede benytter i stor utstrekning digitale verktøy i kombinasjon med tegnspråk i kommunikasjon med andre. Digitale delferdigheter er derfor integrert i de tre grunnleggende ferdighetene for tegnspråk.

Utdanningsdirektoratet

Hva er Rammeverk for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk?

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk er et grunnlagsdokument som definerer de tre grunnleggende ferdighetene, skisserer deres funksjon og beskriver progresjonen i hver av dem på fem nivåer.

Rammeverket er utformet på et overordnet nivå, og skal brukes som verktøy og referanse for å utvikle og revidere læreplaner for fag i Læreplanverket for Kunnskapsløftet, og skal bidra til å synliggjøre de grunnleggende ferdighetene i tegnspråk ut fra fagenes egenart og formål.

I tilknytning til definisjoner av de tre ferdighetene i tegnspråk er det utviklet matriser som konkretiserer progresjonen i ferdigheten. Matrisene er beskrevet på nivåer og ikke på trinn fordi ferdighetene kommer ulikt til uttrykk i fagene. Cellene i matrisene beskriver hva som er typisk for de ulike nivåene når det gjelder muntlige ferdigheter, å kunne avlese tegnspråktekst og å kunne produsere tegnspråktekst.

Hvordan skal Rammeverk for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk brukes?

Rammeverket for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk skal først og fremst brukes av læreplangrupper som er oppnevnt av Utdanningsdirektoratet for å bistå i arbeidet med å utvikle og revidere lærerplaner i LK06.

Definisjoner og progresjonsbeskrivelser i rammeverket for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk skal reflekteres i lærerplanene for tegnspråklige elever og tilpasses fagets egenart og formål. Det vil si at de enkelte læreplangruppene må vurdere hvilke celler i de ulike matrisene som skal integreres, og hvordan dette skal formuleres i læreplanene.

Definisjon av sentrale begreper

I Rammeverket for grunnleggende ferdigheter i tegnspråk blir en del sentrale begreper brukt i beskrivelsene av de enkelte ferdighetene.

Begrepene kan overlape hverandre, men i rammeverket defineres de slik:

Å lytte vil si å oppfatte, tolke og reflektere over noe som blir uttrykt på tegnspråk i spontan muntlig samhandling med andre, enten i direkte kommunikasjon eller gjennom digitale medier.

En tegnspråkytring er noe som blir uttrykt spontant i muntlig samhandling med andre, enten i direkte kommunikasjon eller gjennom digitale medier.

Å avlese kan også knyttes til muntlig samhandling, men brukes i rammeverket om å oppfatte, tolke og reflektere over tegnspråktekster som formidles i direkte kommunikasjon eller gjennom digitale medier.

En tegnspråktekst er en sammenhengende og planmessig utformet tekst på tegnspråk som både kan avleses og produseres. Tegnspråktekster utgjør en parallell til skriftlige tekster.

Manuelle komponenter er alt det hendene utfører i tegnspråk; håndform, håndorientering og bevegelse.

Non-manuelle komponenter er alt som inngår i tegnspråk, men som ikke utføres av hendene; bruk av munnstilling, øyebryn, hode- og kroppsbevegelse.

3 Muntlige ferdigheter som grunnleggende ferdighet i tegnspråk

Muntlige ferdigheter i tegnspråk innebærer å skape mening gjennom å lytte, uttrykke seg og samtale på tegnspråk. Å lytte vil si å forstå, tolke og vurdere andres tegnspråk i muntlig samhandling med andre. Muntlige ferdigheter innebærer også å ytre seg på tegnspråk og mestre ulike tegnspråklige handlinger, gi respons og være bevisst på mottakeren i kommunikasjonssituasjonen. En tegnspråkytring er noe som kommuniseres spontant i muntlig samhandling med andre, enten i direkte kommunikasjon eller via digitale medier.

Muntlige ferdigheter i tegnspråk er en forutsetning for utforskende samtaler der vi skaper og deler kunnskap og erfaring med hverandre. For tegnspråkbrukere er de en forutsetning for livslang læring og aktiv og reflektert deltakelse i arbeids- og samfunnsliv.

Ferdighetsområder i muntlige ferdigheter i tegnspråk

Forstå og vurdere omfatter de reseptive aspektene ved muntlige ferdigheter på tegnspråk og innebærer å lytte, oppfatte, tolke og vurdere tegnspråkytringer, vise respekt for den som ytrer seg og være bevisst på konteksten samhandlingene skjer i.

Utforme omfatter bruk av tegn, tegnspråk, bokstavering, grammatikk og non-manuelle komponenter i tillegg til visuelle virkemidler, gjerne i kombinasjon med digitale verktøy.

Kommunisere omfatter det å uttrykke meninger, drøfte problemstillinger og strukturere og tilpasse egne tegnspråkytringer til mottakere, innhold og formål.

Reflektere og vurdere omfatter å lytte til, gi respons, videreutvikle innspill fra andre og fremme egne meninger i spontane og forberedte samtaler.

Hvordan utvikles muntlige ferdigheter?

Det er individuelt når og hvordan døve og sterkt tunghørte barn utvikler muntlige ferdigheter i tegnspråk. Opplæringen i skolen må derfor ta utgangspunkt i den enkelte elevens nivå og videreutvikle ferdighetene derfra. Gjennom utviklingen av muntlige ferdigheter i tegnspråk blir kunnskap tilegnet og formidlet i alle fag. Muntlige ferdigheter i tegnspråk gir tegnspråkbrukere muligheter til å gå inn i ulike roller og få erfaring ved å veksle mellom dagligdags og faglig kommunikasjon. Denne utviklingen er knyttet til språk, innhold og uttrykksmåter som kjennetegner de ulike fagene.

Elevene utvikler muntlige ferdigheter i tegnspråk gjennom aktiv deltakelse i naturlige tegnspråkmiljøer i stadig mer komplekse sjangere og lytte- og samtalsituasjoner. God utvikling i muntlige ferdigheter i tegnspråk forutsetter at opplæringen gir elevene mulighet til å uttrykke seg og samhandle effektivt og flytende med tegnspråkbrukere i varierte kommunikasjonssituasjoner.

På de laveste nivåene fører opplæringen fram til å kunne uttrykke egne meninger, framføre muntlige tekster, fortelle sammenhengende om opplevelser, forholde seg til turtaking, og lytte og gi respons til andre. Opplæring på høyere nivå leder fram til å kunne uttrykke seg med grunngitte synspunkter, drøfte faglige spørsmål på ulike kunnskapsområder, forstå og ta hensyn til hvordan ulike uttrykksmåter påvirker budskapet, og vurdere egne muntlige ferdigheter i tegnspråk.

Muntlige ferdigheter i tegnspråk som grunnleggende ferdighet					
Ferdighetsområder	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Forstå og vurdere	Lytter etter informasjon og argumentasjon	Lytter etter relevant informasjon. Skiller mellom meninger og fakta.	Tolker tegnspråksytringer med konkurrerende informasjon. Skiller mellom informerende og argumenterende tegnspråksytringer.	Forstår komplekse tegnspråksytringer og reflekterer over formål og innhold.	Vurderer komplekse tegnspråksytringer kritisk og tar stilling til innhold og formål.
Utforme	Kombinerer tegnspråk med digitale verktøy og andre virkemidler	Variierer tegnspråk, og bruker digitale verktøy og andre virkemidler.	Bruker tegnspråk, digitale verktøy, andre ressurser og virkemidler bevisst.	Tilpasser tegnspråk, bruk av digitale verktøy og virkemidler til formål, situasjon og mottakere.	Bruker tegnspråk, digitale verktøy og virkemidler selvstendig og kritisk.
Kommunisere	Forteller om opplevelser og faglige emner. Bygger opp et tegnforråd. Uttrykker og begrunner egne meninger direkte og/eller digitalt.	Beskriver faglige emner og erfaringer, og utvider tegnforrådet. Argumenterer for egne meninger.	Greier ut om faglige emner og prosesser. Argumenterer for egne synspunkter og tar ulike perspektiver. Bruker et noe variert tegnforråd og fagterminologi.	Reflekterer over faglige emner og prosesser. Bruker fagterminologi og nyansert og variert tegnforråd. Argumenterer saklig.	Drøfter komplekse faglige emner og prosesser med korrekt fagterminologi og presist tegnforråd. Argumenterer helhetlig.
Reflektere og vurdere	Bruker turtaking i samtaler og gir tilbakemeldinger. Gjengir innhold med egne tegn og stiller oppklarende spørsmål.	Følger opp innspill fra andre i faglige samtaler. Stiller oppklarende og utdypende spørsmål.	Videreutvikler innspill fra andre og fremmer egne meninger aktivt. Støtter seg på andre og utnytter egne erfaringer i faglig arbeid.	Driver samtalen framover gjennom relevante innspill. Utveksler erfaringer og kunnskap, og skaper mening i faglige fellesskap.	Gir respons og samtaler fleksibelt og effektivt i ulike faglige roller og situasjoner. Vurderer egen forståelse og velger relevante strategier.

4 Å kunne avlese tegnspråktekst som grunnleggende ferdighet

Å kunne avlese er å oppfatte og skape mening fra tegnspråkstekst. En tegnspråkstekst er en sammenhengende tekst på tegnspråk som er planmessig utformet og strukturert, og som er formidlet direkte eller gjennom digitale medier.

Avlesing gir innsikt i andres erfaringer, meninger, kunnskaper, opplevelser og skaperkraft, uavhengig av tid og sted.

Å avlese handler om å kunne forstå, bruke, reflektere over og engasjere seg i innholdet i tegnspråkstekster. Kunnskap om hva som kjennetegner ulike typer tegnspråkstekster og deres funksjon, er en viktig del av avlesingen. For tegnspråkbrukere er avlesing av ulike typer tegnspråkstekster en forutsetning for livslang læring og for å kunne delta aktivt i samfunnslivet på en kritisk og reflektert måte.

Ferdighetsområder i å kunne avlese tegnspråkstekst

Forberede, utføre og bearbeide innebærer å ta i bruk ulike strategier for å forstå tegnspråkstekster av stadig større vanskegrad. Dette forutsetter avkodingsstrategier der manuelle og non-manuelle komponenter trekkes sammen til tegn, tegn til tegnspråksetninger og tegnspråksetninger til tegnspråkstekster.

Finne innebærer å finne fram til informasjon som er eksplisitt eller implisitt uttrykt i tegnspråkstekster formidlet av ulike tegnspråkbrukere.

Tolke og sammenholde innebærer å kunne trekke slutninger på bakgrunn av innholdet i én eller flere tegnspråkstekster.

Reflektere og vurdere innebærer å forholde seg selvstendig til tegnspråkstekster. Dette spenner fra å kommentere innholdet i tegnspråkstekster med utgangspunkt i egne meninger til å forholde seg kritisk til en tegnspråkstekst som en helhet og begrunne egne synspunkter, analyser eller vurderinger.

Hvordan utvikles ferdigheten?

Utvikling av funksjonell avlesingsferdighet er et samspill mellom forståelsesprosesser og avkodingsprosesser i tilnærmingen til tegnspråkstekst. Den grunnleggende opplæringen i avlesing innebærer å mestre avlesing av tegnspråkstekster, formidlet direkte eller digitalt, med konsentrasjon, utholdenhet, flyt og sammenheng. Utviklingen går fra grunnleggende avkoding av enkle tegnspråkstekster og forståelse av tegnspråkets manuelle, non-manuelle og grammatiske komponenter, til avkoding av stadig mer komplekse tegnspråkstekster. Avlesing av tegnspråkstekster formidlet av ulike tegnspråkbrukere er nødvendig for å få forståelse for tegnspråkets oppbygning, variasjon og mangfold.

I opplæringen blir den funksjonelle avlesingsferdigheten utviklet gjennom kunnskap om og erfaring med ulike tegnspråkstekster, ulike kommunikasjonssituasjoner og i de enkelte fagene. Dette innebærer å kunne orientere seg i et mangfold av tegnspråkstekster og forholde seg kritisk til ulike typer informasjon i stadig mer komplekse avlesingssituasjoner. Utvikling av avlesingsferdigheter krever gode strategier for å kunne søke og bearbeide informasjon. Bevisst bruk av hensiktsmessige avlesingsstrategier tilpasset formålet og bruk av ulike typer tegnspråkstekster i fagene er avgjørende for å utvikle funksjonelle avlesingsferdigheter.

Å kunne avlese tegnspråkstekst som grunnleggende ferdighet

Ferdighetsområder	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Forberede, utføre og bearbeide	Bruker forkunnskaper før avlesingen starter. Avleser enkle tegnspråkstekster i direkte kommunikasjon	Avleser enkle tegnspråkstekster med flyt og utholdenhet. Finner og avleser tekster digitalt og på Internett.	Varyerer måten å avlese på etter tekstenes innhold og formålet med avlesingen i det enkelte fag. Avleser, bruker	Bruker faglige og andre forkunnskaper. Er bevisst og kritisk ved avlesing i direkte kommunikasjon	Velger relevante strategier tilpasset tegnspråksteksten og formålet med avlesingen. Er bevisst på egen avlesing og reflekterer over anvendte strategier.

	eller på skjerm. Bearbeider teksten med noe hjelp.	Stiller spørsmål til tegnspråktekstene. Kan samtale om innholdet.	digitale verktøy og navigerer hensiktsmessig på Internett. Bruker oppklarende strategier. Bruker ulike metoder for å systematisere innholdet.	og digitalt, deriblant på Internett. Bearbeider tegnspråktekstene på en selvstendig måte.	
Finne	Finner eksplisitt uttrykt informasjon som er sentralt plassert i enkle tegnspråktekster.	Kjenner til sentrale tegnspråktekster. Finner eksplisitt uttrykt informasjon i tegnspråktekster med konkurrerende informasjon. Referer til kilder.	Finner og kombinerer informasjon fra flere steder i tegnspråktekster med konkurrerende informasjon. Vurderer om kildene er troverdige.	Finner implisitt informasjon i komplekse tegnspråktekster. Bruker kilder på en kritisk og etterprøvable måte.	Finner detaljert og implisitt informasjon i tegnspråktekster med ukjent form eller innhold.
Tolke og sammenholde	Bruker tegnspråk og trekker enkle slutninger ut fra informasjon i tegnspråktekster.	Identifiserer hovedtemaet og forstår sammenhenger som er tydelig uttrykt i en tegnspråktekst.	Forstår informasjon som er implisitt uttrykt i tegnspråktekster.	Forstår tvetydigheter. Oppfatter motstridende informasjon og informasjon som står i motsetning til det forventede.	Visser helhetlig og detaljert forståelse av komplekse tegnspråktekster. Kan systematisere og trekke slutninger på bakgrunn av implisitt informasjon.
Reflektere og vurdere	Kommenterer innhold i enkle tegnspråktekster.	Vurderer innholdet i tegnspråktekster ut fra fagkunnskap og egne erfaringer.	Gir begrunnede vurderinger av form og faglig innhold i tegnspråktekster.	Analysere og vurderer form og innhold på en kritisk måte. Sammenligner og systematiserer informasjon i ulike faglige tegnspråktekster.	Vurderer komplekse tegnspråktekster om ukjente emner på en kritisk måte. Trekker inn faglige og samfunnsmessige perspektiver.

5 Å kunne produsere tegnspråktekst som grunnleggende ferdighet

Tegnspråk er et visuelt-gestuet språk uten skrift. En tegnspråktekst er en sammenhengende tekst på tegnspråk som er planmessig utformet og strukturert, og som lagres gjennom digitale verktøy i stedet for å skrives ned.

Å kunne produsere tegnspråktekst er å ytre seg på en klar og forståelig måte og å være i stand til å planlegge, utforme og bearbeide tegnspråktekster som er tilpasset innholdet og formålet med produksjonen. For å kunne produsere en tegnspråktekst som er forståelig og hensiktsmessig, bør ulike tegnspråklige og digitale delferdigheter utvikles og samordnes.

Produksjon av tegnspråktekst er et redskap for å utvikle og strukturere egne tanker og egen læring. Å utvikle ferdigheter i å produsere tegnspråktekster er for tegnspråkbrukere en forutsetning for livslang læring og for å kunne delta aktivt i samfunnslivet på en kritisk og reflektert måte.

Ferdighetsområder i å kunne produsere tegnspråktekst

Planlegge og bearbeide innebærer å kunne ta i bruk ulike strategier og kilder som forberedelse til produksjon av tegnspråktekster, og å være i stand til å revidere tekster på bakgrunn av egen vurdering og andres tilbakemeldinger.

Å utforme innebærer å kunne beherske og ta i bruk tegn, morfologi, setningsoppbygging, tekstbinding og non-verbale komponenter på en hensiktsmessig måte, i kombinasjon med digitale og analoge uttrykksmidler som bilder, figurer og symboler.

Kommunisere innebærer å kunne uttrykke meninger, drøfte problemstillinger, dele kunnskap og erfaringer gjennom å tilpasse egne tegnspråktekster til mottaker, innhold og formål.

Reflektere og vurdere innebærer å bruke produksjon av tegnspråktekster som redskap for å kunne følge med på og å utvikle bevissthet om egen læring og utvikling.

Hvordan utvikles ferdigheten?

Den første opplæringen i å produsere tegnspråktekster innebærer å utvikle bruk av blikk, håndform, håndorientering, bevegelse, retning, munnstillinger og mimikk.

Opplæringen skal videre utvikle ferdigheter i å sette sammen tegn til enkle tegnspråktekster og til å kombinere tegnspråk og digitale virkemidler og medier. Den videre utviklingen av tekstskaping henger tett sammen med den faglige utviklingen.

Produksjon av tegnspråktekster er et redskap for læring i alle fag, og gjennom å utvikle egne tegnspråktekster blir faglige ferdigheter utviklet. Parallelt med den faglige progresjonen blir stadig mer avanserte og fagspesifikke ferdigheter i tekstskaping utviklet, slik at form og innhold i teksten blir tilpasset formålet med produksjonen.

Å kunne produsere tegnspråketekst som grunnleggende ferdighet

Ferdighetsområder	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Planlegge og bearbeide	<p>Lager video-notater og bruker enkle kilder som grunnlag for egne tegnspråketekster.</p> <p>Gjør enkle endringer i tegnspråketekster etter tilbakemelding.</p>	<p>Bruker video-notater og varierte kilder som grunnlag for tekstproduksjon.</p> <p>Vurderer og reviderer egne tegnspråketekster og beskriver kvaliteter ved dem.</p>	<p>Bruker ulike video-notater og varierte kilder som grunnlag for tekstproduksjon.</p> <p>Vurderer og reviderer egne tegnspråketekster og beskriver kvaliteter ved dem.</p>	<p>Velger varierte strategier og relevante digitale verktøy som grunnlag for tekstproduksjon, og integrerer, refererer og siterer relevante kilder.</p> <p>Reviderer egne tegnspråketekster og vurderer kvaliteter ved dem.</p>	<p>Velger relevante strategier for tekstproduksjon på tegnspråk og bruker kilder på en kritisk og etterprøvable måte.</p> <p>Foretar kritisk revisjon av egne tegnspråketekster.</p>
Utforme	<p>Behersker bruk av tegn og mimikk, og produserer enkle tegnspråksetninger med eller uten bruk av digitale verktøy og bruk av bilder.</p> <p>Filmer egen produksjon ved hjelp av læreren.</p>	<p>Bygger opp tegnspråketekster med god flyt og med begynnende fagterminologi, med eller uten bruk av digitalt verktøy.</p> <p>Filmer produksjonen på egen hånd.</p>	<p>Bygger opp tegnspråketekster etter varierende uttrykksmåter i faget, med og uten bruk av digitalt verktøy.</p> <p>Filmer og redigerer egen produksjon.</p>	<p>Bygger opp komplekse fagtekster på tegnspråk med terminologi og uttrykksmidler tilpasset fag og formål, med og uten bruk av digitalt verktøy.</p> <p>Redigerer en produsert tekst og kombinerer video-opptaket med digitale virkemidler hentet fra nettet.</p>	<p>Bruker og utnytter spesialisert fagterminologi og ulike uttrykksmidler tilpasset fag og formål, med og uten bruk av digitalt verktøy.</p> <p>Redigerer en produsert tekst og kombinerer video-opptaket med avanserte digitale virkemidler.</p>
Kommunisere	<p>Uttrykker egne meninger og forteller, beskriver og systematiserer i enkle tegnspråketekster.</p>	<p>Uttrykker egne meninger, tar ulike perspektiver og formulerer spørsmål.</p> <p>Forteller, beskriver og systematiserer i ulike typer fagtekster på tegnspråk.</p>	<p>Argumenterer ved å begrunne synspunkter på tegnspråk.</p> <p>Bruker fortelling i faglig kommunikasjon, dokumenterer kunnskap og arbeidsprosesser og utformer hypoteser.</p>	<p>Tar stilling til og argumenteer for og imot ulike synspunkter. Utforsker faglige emner.</p> <p>Bruker varierte fortellingsstrukturer i faglig kommunikasjon på tegnspråk.</p>	<p>Bygger opp en helhetlig argumentasjon, utforsker kritisk og problematiserer faglige emner på tegnspråk.</p>
Reflektere og vurdere	<p>Uttrykker personlige erfaringer i enkle tegnspråketekster.</p>	<p>Reflekterer over personlige og faglige erfaringer i ulike typer tegnspråketekster.</p>	<p>Reflekterer og vurderer egen læring i arbeidet med faglige tegnspråketekster.</p>	<p>Reflekterer og vurderer egen læring i arbeidet med faglige tegnspråketekster.</p>	<p>Reflekterer kritisk over og vurderer egen læring i arbeidet med faglige tegnspråketekster.</p>

